

Beslutsunderlag

Styrelsen 2022-02-04

Telefon: [031 64 74 84](tel:031647484)

Diarienummer 0068/16

Mejladress: mikael.sandstrom@gryaab.se

Handläggare: Mikael Sandström och Karin
van der Salm

Hemställen om ställningstagande avseende inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling av Ryaverket

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

1. Inriktningarna för en kapacitetsutveckling av Ryaverket (Program Nya Rya) i enlighet med vad som framgår av ärendet godkänns.
2. Investeringskostnaden för Program Nya Rya ska finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden beräknat utifrån kommunens ägarandel i Gryaab AB samt genom extern upplåning genom Göteborgs Stads koncernbank.
3. Ärendet översänds till ägarrådet för Gryaab för samråd.
4. Ärendet överlämnas i enlighet med Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning till Stadshuset för yttrande och för vidarebefordran till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige i Göteborgs Stad för vidare hantering.
5. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i övriga delägarkommuner för vidare hantering.
6. Besluten förklaras omedelbart justerade.

Sammanfattning

Gryaabs nuvarande miljötillstånd är tidsbegränsat till och med år 2036 och innehåller villkor på att bolaget ska utreda och ta fram en handlingsplan för hur Ryaverket ska anpassas för att i framtiden klara skärpta krav. Tillståndsgivaren har i miljötillståndet angivit att ett större reningsverk borde klara reningskrav som är betydligt högre än de krav Gryaab har idag. Som framgick redan i miljötillståndsprocessen visar Gryaabs samlade utredningar och erfarenhet av verket att för att nå sådana utsläppshalter måste avloppsreningsverkets kapacitet ökas utöver vad som är möjligt inom verkets nuvarande område.

Förutom en förväntan om strängare utsläppskrav har befolkningen i Gryaabs delägarkommuner ökat kraftigt de senaste årtiondena och delägarkommunernas prognoser visar en ökning med 56 % under perioden 2019 - 2055.

För att kunna möta den växande befolkningen i ägarkommunerna och förväntade skärpta miljökrav behöver Ryaverkets kapacitet utökas och Gryaab har därför startat program Nya Rya. Storleken på investeringskostnaden för kapacitetsökningen kommer inte finnas tillgänglig förrän förprojekteringen är genomförd år 2028 men uppskattas i detta skede till 4 - 6 miljarder kronor. Då föreliggande ärende behandlar inriktningen och grunderna för finansieringen av ett framtida mycket betydande investeringsbeslut, som också föreslås ske genom bland annat ett kapitaltillskott, bedöms ärendet vara av principiell beskaffenhet. För att frågor kopplade till projektet ska kunna genomföras i tid är det viktigt att samtliga delägares kommunfullmäktige tagit ställning till behovet av en fortsatt kapacitetsutveckling av Ryaverket, inriktningarna för den och hur finansieringen ska ske. Genom kommunfullmäktiges ställningstagande ges styrelsen för Gryaab möjlighet att fatta beslut inom ramen för inriktningsbeslutet.

Nya Rya föreslås utgå ifrån följande inriktningar:

- Gryaab ska öka kapaciteten på Ryaverket så att bolaget uppnår förväntade reningskrav som anges i nuvarande miljötillstånd och kunna ta emot vatten från cirka 1 300 000 anslutna personer.
- Kapacitetsutvecklingen uppnås genom att Ryaverket både byggs ut med nya anläggningsdelar på angränsade mark och att anpassa processen i dagens verk.

- Kapacitetsutvecklingen ska vara färdigställt 2036 i anslutning till att det nya miljötillståndet tas i anspråk.

Den nya anläggningen planeras att byggas på en fastighet som idag ägs av Göteborgs Hamn på mark som angränsar till nuvarande Ryaverk. Gryaab utreder vilken reningsteknik som ska användas och valet kommer att fastställas i en förstudie. Ökad rening, ett stabilare system och en förlängning av livslängden på nuvarande reningsverk kommer även att uppnås genom att den befintliga avloppsreningsanläggningen byggs om och kompletteras.

Gryaab har övervägt att dimensionera anläggningen för andra reningskrav än vad som anges som förväntade i nuvarande miljötillstånd. Miljötillståndet som gäller efter 2036 är ännu inte på plats och Gryaab bedömer att det finns ett visst utrymme att påverka kommande reningskrav i ansökningsprocessen särskilt om de reningskrav som Länsstyrelsen förespråkar skulle innebära orimligt höga kostnader. Alternativet innebär dock ett risktagande då det kommande miljötillståndet kan komma att innehålla strängare krav än vad Gryaab dimensionerat för. Alternativet är dessutom kortsiktigt då Gryaab riskerar att få ett miljötillstånd som är tidsbegränsat på ett sätt som försvårar bolagets arbete och möjligheten att genomföra ytterligare kapacitetsutökningar. Gryaab föreslår därför att Nya Rya ska utgå ifrån inriktningen att Gryaab ska öka kapaciteten på Ryaverket så att bolaget uppnår förväntade reningskrav som anges i nuvarande miljötillstånd.

Nya Rya föreslås finansieras genom ett ovillkorat aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden beräknat utifrån kommunens ägarandel i Gryaab AB samt genom extern upplåning genom Göteborgs Stads koncernbank.

Kapitaltillskottets storlek beräknas utifrån att det ska ge Gryaab en soliditet efter genomförd investering uppgående till 10 % vilket bedöms som tillfredställande. Den ekonomiska stabilitet som bolaget förväntas bygga upp under de kommande åren genom obeskattade reserver, kommer, på grund av investeringens tillkommande upplåningskostnader, att förbrukas fram till att Nya Rya färdigställts år 2036. Efter färdigställandet beräknas de årliga kapital- och driftskostnaderna öka med i storleksordningen 250 - 300 mkr. Det innebär att Gryaabs årliga kostnader ökar till närmare det dubbla. Avgiftsuttaget behöver därför också öka i takt med

kostnadsutvecklingen, vilket omsatt i kostnad per innevånare beräknas leda till en ökning med ca en krona per innevånare och dygn.

Gryaab har övervägt alternativet att finansiera hela eller en större del än 90 % av investeringskostnaden genom lån. Nackdelar i form av sårbarhet för oplanerade kostnadsbelastningar och risken för ett mer ryckigt avgiftsuttag talar emot. Gryaab har även övervägt att ordna den långsiktiga tillfredsställande soliditeten genom en nyemission men landat i att fördelarna med ett kapitaltillskott överväger. Till skillnad från en nyemission där kapitaltillskottet från ägarna redovisas över det bundna egna kapitalet, ger ett kapitaltillskott som tillförs det fria egna kapitalet delägarna tillgång till kapitalet. Dessa så kallade fria vinstmedel ger Gryaab större frihet att hantera eventuella tillfälliga förluster och kan därmed också bidra positivt till ett jämnare avgiftsuttag.

Gryaab löser sedan ett flertal år tillbaka sin långfristiga kapitalförsörjning genom Göteborgs stads koncernbank. Gryaab ingår därmed i Göteborgs stads kommunkontosystem. Koncernbanken ansvarar för hela låneskuldens ränte- och finansieringsrisk. Då koncernbankens portfölj består av ett stort antal lån och derivat med varierande förfalltid ges en trögrörlighet i portföljen som skapar förutsägbarhet och trögrörliga räntor jämfört med om Gryaab hade haft enstaka lån med risk för stor exponering vid låneförfallen. Gryaab har övervägt att sköta upplåningen genom en annan långivare men anser att fördelarna med att ha kvar hela upplåningen hos koncernbanken till Gryaabs största delägarkommun överväger.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utifrån Gryaabs perspektiv innebär en föreslagen kapacitetsutbyggnad en väsentlig ökning av bolagets balansräkning. Omslutningen bedöms öka från dagens ca 1,4 mdkr till att hamna inom intervallet 5,4 – 7,4 mdkr.

Efter färdigställande av Nya Rya bedöms de årliga kapital- och driftskostnaderna öka med cirka 250 - 300 mkr. De sista av Gryaabs ekonomiska reserver i form av obeskattade reserver försvinner då helt och bolaget blir mycket sårbart för oplanerade kostnadsbelastningar. Detta innebär i sin tur att Gryaabs soliditet efter genomförd investering kommer att bli obetydlig och bolagets ekonomiska stabilitet och handlingsberedskap mycket begränsad. Utan en tillfredsställande stabilitet finns också risk för ett ryckigt avgiftsuttag. Enligt Gryaabs nya ägardirektiv, kapitel 2,

paragraf 12 som fastställdes vid bolagsstämman den 8 mars 2022, anges följande: “Bolaget ska i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet”.

Den föreslagna finansieringen av kapacitetsutbyggnaden genom ett kapitaltillskott från ägarna med 10 %, ger Gryaab en tillfredsställande soliditet i linje med formuleringen i bolagets ägardirektiv. Gryaab bedömer att en soliditet på 10 % är tillräckligt för att ha handlingsberedskap mot oförutsedda händelser och ge finansiell stabilitet över tid. Detta överensstämmer också med kapitel 2, paragraf 10 i Gryaabs ägardirektiv: “Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv”.

Gryaab ser också utifrån sin ekonomiska riskbedömning och utifrån det faktum att bolaget enligt Lagen om Allmänna Vattentjänster (LAV) har laglig rätt att ta in avgifter för att finansiera sin verksamhet, inget behov av en högre soliditet.

Till skillnad från en nyemission där kapitaltillskottet från ägarna redovisas över det bundna egna kapitalet, ger ett kapitaltillskott som tillförs det fria egna kapitalet delägarna tillgång till kapitalet. Dessa så kallade fria vinstmedel ger Gryaab större frihet att hantera eventuella tillfälliga förluster och kan därmed också bidra positivt till ett jämnare avgiftsuttag. Gryaab ser inte heller något behov av att öka aktiekapitalet ur ett soliditetsperspektiv då soliditeten påverkas i samma utsträckning oavsett om det egna kapitalet är bundet eller fritt. Ett kapitaltillskott via fritt eget kapital redovisas hos delägarkommunerna som en del av anskaffningsutgiften för aktierna i Gryaab. Ägarandelarna vid aktieägartillskott kommer därför vara oförändrade då man ger tillskott utifrån ägd andel.

För 2022 uppgår Gryaabs avgiftsuttag till 333 mkr vilket motsvarar verksamhetens självkostnader. Efter färdigställandet förväntas de årliga kapital- och driftskostnaderna öka med i storleksordningen 250 - 300 mkr. Det innebär att Gryaabs årliga kostnader kan komma att öka till närmare det dubbla. Avgiftsuttaget behöver därför också öka i takt med kostnadsutvecklingen, vilket omsatt i kostnad per innevånare kan leda till en ökning med ca en krona per innevånare och dygn.

Bedömning ur ekologisk dimension

Gryaabs nuvarande miljötillståndet sträcker sig till 2036 och anger tydliga förväntningar på strängare reningskrav därefter. Kraven avser bland annat hur mycket fosfor, kväve och organisk substans (BOD) som får släppas ut med det behandlade avloppsvattnet.

Länsstyrelsens förväntningar på reningsvillkor för BOD, kväve och fosfor är styrande för projekt Nya Rya tillsammans med dimensionerande inkommande flöden. Under projekttiden, år 2020 – 2036, kan eventuellt ytterligare reningskrav tillkomma, till exempel för läkemedel. Gryaab har utifrån de förslagna inriktningarna möjlighet att komplettera anläggningen om sådana krav skulle komma.

Bedömning ur social dimension

Genom en kapacitetsutveckling av Ryaverket möjliggörs för Gryaab att fortsätta ta emot spillvattnet från sina delägarkommuner även efter 2036. Det är i sin tur en förutsättning för att delägarkommunerna ska kunna bygga nya bostäder och öka infrastrukturen för att kunna möta den växande befolkningen.

Kapacitetsutvecklingen ligger i linje med Göteborgs Stads övergripande budgetmål vilket är att Göteborg är en hållbart växande storstad med framtidstro och att ta ansvar för kommande generationers livskvalitet. I övrigt har inte Gryaab funnit några ytterligare särskilda aspekter utifrån denna dimension.

Samverkan

Beslutet har behandlats på samverkansgruppsmöte den 28 januari och den 20 april 2022. Beslutet har även behandlats på möte med ägarrådet den 24 februari 2022.

Ärendet

Ärendet avser förslag till inriktningsbeslut gällande investering av en kapacitetsutveckling av Nya Rya.

Ärendet innehåller frågor som är av principiell beskaffenhet och kräver kommunfullmäktige i delägarkommunernas ställningstagande för att ge Gryaab och styrelsen handlingsutrymme för genomförande inom ramen för beslutet.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Ryaverket invigdes 1972. Sedan dess har verket byggts ut ungefär vart tionde år för att möta nya krav. Vid dessa tillbyggnader har man, bl.a. grund av den närliggande Rya skog, varit begränsad av tillgången på yta på området vilket varit en stor anledning till att reningstekniker som inte kräver så stor yta fått prioriterats framför reningstekniker som ger de lägsta utsläppshalterna. Ryaverket tar idag emot spillvattnet från delägarkommunerna Göteborg, Lerum, Ale, Kungälv, Härryda, Mölndal och Partille. Även Bollebygd's kommun är delägare i Gryaab och förväntas ansluta sitt spillvatten år 2026.

Gryaabs nuvarande miljötillstånd

Gryaabs verksamhet är miljötillståndspliktig. Vid årsskiftet 2021 tog Gryaab ett nytt miljötillstånd i anspråk. Det nya miljötillståndet är tidsbegränsat till och med 2036 och innehåller villkor på att Gryaab ska utreda och ta fram en handlingsplan för hur anläggningen ska anpassas för att i framtiden klara skärpta utsläppsvillkor och uppfylla kravet på bästa möjliga teknik samt medverka till att miljö kvalitetsnormerna för ytvatten kan uppnås.

Av Miljöprövningsdelegationens beslut anges att den generella bedömningen är att ett större reningsverk ska klara följande begränsningsvärden om bästa möjliga teknik används:

- 5 mg/l BOD7 (krav i nuvarande miljötillstånd 10 mg/l)
- 0,2 mg/l tot-fosfor (krav i nuvarande miljötillstånd 0,3 mg/l)
- 6 mg/l tot-kväve (krav i nuvarande miljötillstånd 8 mg/l)

Av miljöprövningsdelegationens beslut framgår bl.a. följande angående kravet på bästa möjliga teknik.

Kravet på att bästa möjliga teknik ska användas gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla det. I dagsläget går det inte att klara de ovan nämnda utsläppshalterna vid Ryaverket, och även om ny teknik som utretts i ansökan skulle tillämpas inom befintlig anläggning bedömer sökanden att möjligheterna att sänka halterna i utgående vatten är små. För att nå de utsläppshalter som Miljöprövningsdelegationen menar motsvarar bästa möjliga teknik i branschen måste avloppsreningsverkets kapacitet ökas utöver vad som är möjligt inom verkets nuvarande område eller så måste ledningsnätet åtgärdas så att mängden tillskottsvatten minskar rejält. Det senare bedöms inte vara möjligt att uppnå inom överskådlig tid. Mot denna bakgrund anser Miljöprövningsdelegationen att det i nuläget inte är rimligt att ställa krav på åtgärder som innebär att bästa möjliga teknik fullt ut kan uppnås inom den befintliga anläggningen. Tillståndet för det befintliga avloppsreningsverket ska i stället tidsbegränsas och riktlinjerna för de fortsatta utredningsinsatserna läggas fast.

Som skäl för att tidsbegränsa tillståndet anfördes även följande.

Sökanden redovisar att det tar minst 16 år innan nya anläggningsdelar kan vara i drift. Miljöprövningsdelegationen finner sökandens tidsplan rimlig och tidsbegränsar tillståndet t.o.m. 2036. Under dessa år ges sökanden tid att genomföra de utredningar som krävs, vid behov skaffa sig rådighet över nya ytor, initiera de detaljplaneändringar och inhämta de tillstånd som krävs, samt bygga och ta i drift nya anläggningsdelar, så att kravet på bästa möjliga teknik tillgodoses och så att verksamheten bidrar till att miljökvalitetsnormerna för ytvatten på sikt kan uppnås.

En ökande befolkning

Regionen har haft en kraftig befolkningsökning de senaste årtiondena och prognosen visar på en fortsatt befolkningstillväxt de kommande decennierna. Under 2021 har respektive ägarkommun tagit fram flödesprognoser utifrån befolkningsutveckling, klimatförändringar samt åtgärder på befintligt ledningssystem. Prognosen för befolkningstillväxten är en ökning med 56% från 2019 fram till 2055. År 2024 kommer ägarna att uppdatera flödesprognoserna.

Behovet av en kapacitetsutveckling av Ryaverket

Det finns utifrån Gryaab's miljö tillstånd en tydlig förväntan på betydligt strängare utsläppskrav efter år 2036. Som framgick redan i miljö tillståndsprocessen visar

bolagets utredningar och erfarenhet av verket att även om det nuvarande Ryaverket skulle kompletteras med ny teknik skulle den nuvarande anläggningen inte komma ned i dessa krav så länge vattenmängderna inte minskas rejält. Att vattenmängderna skulle minskas på det sätt som krävs skulle kräva insatser på ledningsnätet på ett sätt som inte bedöms möjligt under denna tidsperiod. Mot den bakgrunden finns ett behov av att Ryaverkets kapacitet utvecklas.

Inriktningsbeslut gällande investering för en kapacitetsutveckling av Nya Rya

Bedömning av ärendets principiella beskaffenhet

Av 17 § i Gryaab's ägardirektiv framgår att ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska i god tid lämnas till delägarnas kommunfullmäktige för ställningstagande. I 18 § anges ett antal exempel på frågor som är av principiell beskaffenhet. Där anges bland annat:

- Beslut om kapitaltillskott
- Beslut som väsentligt påverkar bolagets eller delägarkommunernas ekonomi eller medför annan risk (till exempel större investeringar eller avyttringar av tillgångar).

Ärendet behandlar inriktningen och grunderna för finansieringen av ett framtida mycket betydande investeringsbeslut som också föreslås ske bland annat genom ett kapitaltillskott. Gryaab bedömer därför att ärendet är av principiell beskaffenhet.

För att utbyggnaden av Nya Rya ska kunna genomföras i tid är det viktigt att samtliga delägares kommunfullmäktige tagit ställning till behovet av en fortsatt kapacitetsutveckling av Ryaverket, inriktningarna för den och hur finansieringen ska ske. Genom kommunfullmäktiges ställningstagande ges styrelsen handlingsutrymme att fatta beslut inom ramen för inriktningarna (se tidplan och beslutsprocess nedan).

Gryaab har vid ett flertal tillfällen diskuterat förslaget till inriktningsbeslut med Teknisk och ekonomisk delegation (TED) som ställt sig positiva till det.

Program Nya Rya – Förslag till inriktningar

Gryaab har påbörjat en utredning för att uppnå en kapacitetsutveckling för Ryaverket, program Nya Rya. I planeringen för programmet ingår att Gryaab år 2024 ska söka ett nytt miljötillstånd som gäller efter år 2037. Det nya miljötillståndet ska enligt planeringen ha vunnit laga kraft år 2026. Gryaab måste dock redan nu planera för omfattning och genomförande av kapacitetsutvecklingen.

Programmet föreslås utgå ifrån följande inriktningar:

- Gryaab ska öka kapaciteten på Ryaverket så att bolaget uppnår förväntade reningskrav i nuvarande miljötillstånd och kan ta emot vatten från cirka 1 300 000 anslutna personer.
- Kapacitetsutvecklingen uppnås genom att Ryaverket både byggs ut med nya anläggningsdelar på angränsade mark och att anpassa processen i dagens verk.
- Kapacitetsutvecklingen ska vara färdigställt 2036 i anslutning till att det nya miljötillståndet tas i anspråk.

Genomförande av inriktningar

Nuvarande avloppsreningsverk (Rya 1) uppgraderas och reningsverket byggs ut (Rya 2) och ger Nya Rya

För att kunna uppnå de reningskrav som Länsstyrelsen angivit att ett större reningsverk bör klara planeras för en utbyggnad av Ryaverket med en ny processarea där en ny avloppsreningsanläggning byggs (Rya 2). Den nya anläggningen planeras att byggas på en fastighet som idag ägs av Göteborgs Hamn på mark som angränsar till nuvarande Ryaverk. Gryaab utreder vilken reningsteknik som ska användas och valet kommer att fastställas i en förstudie. Programmet innefattar även en utökning av verkstäder, förråd, kontor omklädningsrum med mera som kommer av en utbyggnad av reningsverket.

Bilden visar en flygbild över Ryaverket där områdena för utbyggnation är utmärkta med Rya 2.

För att frigöra markyta på fastigheten där befintligt reningsverk ligger kommer eventuellt befintlig slambehandling flyttas. Gryaab planerar i så fall för en ny anläggning som tar mindre plats.

Ökad rening och en förlängning av livslängden på nuvarande reningsverk (Rya 1) kommer även att uppnås genom att den befintliga avloppsreningsanläggningen byggs om och kompletteras. Gryaab utreder bl.a. en ombyggnad av befintlig förbehandling och att en ny pumpstation IN byggs med högre kapacitet än vad dagens pumpstation har. Gryaab planerar även för byggnation av en ny utloppstunnel. Både pumpstation IN och en ny utloppstunnel kommer skapa dubbla anslutningar jämfört med nuvarande system vilket skapar ett säkrare reningssystem. Redundans skapas även av kompletteringen av en avloppsanläggning i sig.

Möjlighet att ta emot fler anslutna personer

2021 var det 800 435 personer som var anslutna till Ryaverket. Efter genomförandet av projekt Nya Rya föreslås att Gryaab ska kunna ta emot vatten från totalt c:a 1 300 000 personer. Uppgiften på 1 300 000 personer är framtagen utifrån delägarkommunernas flödesprognoser för år 2055 och för ytterligare två

delägarkommuner som har lika många anslutna som genomsnittet för nuvarande delägarkommuner (Göteborg ej inkluderat).

Alternativ inriktning – anpassning av ansökan om miljötillstånd

Gryaab har övervägt alternativet att dimensionera anläggningen för andra reningskrav än vad som anges som förväntade i nuvarande miljötillstånd. Miljötillståndet som gäller efter 2036 är ännu inte på plats och Gryaab bedömer att det finns ett visst utrymme att påverka kommande reningskrav i ansökningsprocessen särskilt om de reningskrav som Länsstyrelsen förespråkar skulle innebära orimligt höga kostnader. Alternativet innebär ett risktagande då det innebär att kommande miljötillstånd innehålla strängare krav än vad Gryaab dimensionerat för. Alternativet är dessutom kortsiktigt då Gryaab riskerar att få ett miljötillstånd som är tidsbegränsat på ett sätt som försvårar bolagets arbete och möjligheten att genomföra ytterligare kapacitetsutökningar.

Som framgår ovan saknas alternativ till att genomföra kapacitetsökningen genom en utbyggnad med nya anläggningsdelar. Gryaab's utredningar visade redan inför ansökan om nuvarande miljötillstånd att bolaget inte kan uppnå av Länsstyrelsen angivna reningskrav genom att enbart förbättra nuvarande reningsverk.

Uppskattning av investeringskostnaden

Då programmet är i ett tidigt skede och arbetet med hur anläggningen ska designas inte är färdigt är uppskattningen av investeringens storlek mycket osäker. Efter genomförd förstudie år 2024 kommer en grov uppskattning av investeringskostnaden kunna anges. År 2028 efter genomförandet av förprojekteringen kommer investeringskostnaden kunna uppskattas närmare. I detta skede uppskattas investeringskostnaden till 4 - 6 miljarder kronor och beräknas därför i löpande penningvärde.

Förslag till finansiering av Nya Rya samt en långsiktig strategi för hållbar ekonomisk stabilitet

Investeringen föreslås finansieras genom 90 % upplåning genom Göteborgs stads koncernbank och genom ett 10 % ovillkorat kapitaltillskott från delägarna. Att tillskottet är ovillkorat innebär att det är utan återbetalningskrav. Förslaget säkerställer inte bara finansieringsbehovet för Nya Rya utan utgör också en strategi

för att ge Gryaab en långsiktigt hållbar ekonomisk stabilitet och ökad finansiell handlingsberedskap vilket går också i linje med kapitel 2, paragraf 10 i Gryaabs ägardirektiv: ”Bolaget ska säkerställa en stabil ekonomisk utveckling och skapa ett ekonomiskt utrymme som möjliggör ett långsiktigt och hållbart agerande till nytta för delägande kommuner, dess boende, besökare och näringsliv”.

Långsiktigt tillfredsställande soliditet

Kapacitetsutbyggnaden leder till en väsentlig ökning av Gryaabs balansräkning. Balansomslutningen förväntas öka från dagens ca 1,4 mdkr till att hamna inom intervallet 5,4 – 7,4 mdr. Enligt Gryaabs ägardirektiv, kapitel 2, paragraf 12, anges följande: “Bolaget ska i sin ekonomiska planering tillse att låga avgifter går hand i hand med en tillfredsställande soliditet”. Gryaabs soliditet, beräknat utifrån ett justerat eget kapital uppgick per 2021-12-31 till 9 %. Att det egna kapitalet är justerat innebär att hänsyn tagits till Gryaabs obeskattade reserver. De obeskattade reserverna utgörs av skattemässiga överavskrivningar och har skapats ur det vinstutrymme som genererats genom sidointäkterna från försäljning av råbiogas och spillvärme. Två intäktskällor vars tjänster erbjuds marknaden till marknadsmässiga priser och som kan, i enlighet med Gryaabs ägardirektiv, kapitel 2, paragraf 5, bidra positivt till bolagets långsiktiga ekonomiska utveckling och till att brukarkollektivet erbjuds en långsiktigt låg kostnadsnivå: § 5. “Bolagets utveckling ska ske med långsiktighet. Gryaab AB:s avloppsrening ska drivas kostnadseffektivt i syfte att erbjuda ägarna låga avgifter. Övriga produkter och tjänster ska erbjudas till marknadsmässiga priser och positivt bidra till en låg kostnadsnivå för brukarkollektivet. Investeringar och utvecklingsarbete ska kunna motiveras från såväl ekonomiska som ekologiska utgångspunkter, som av förändrade beteendemönster”.

Enligt den 10-åriga ekonomiska långtidsplan 2023 - 2032 som styrelsen beslutade den 3 december 2021, förväntas Gryaabs ekonomi, genom en fortsatt gynnsam utveckling av Gryaabs sidointäkter, leverera positiva resultat fram till och med 2028. De obeskattade reserverna förväntas därmed öka under dessa år. I takt med att de obeskattade reserverna växer kommer Gryaabs soliditet att fortsätta stärkas. När dock Nya Ryainvesteringens utgifter börjar utöka balansomslutningen och de obeskattade reserverna nyttjas för att finansiera ökade räntekostnader, kommer soliditeten att reduceras helt. De obeskattade reserverna kommer därför endast att kunna utgöra en temporär krockkudde för avgiftsutvecklingen när väl

investeringsutgifterna börjar belasta Gryaab's driftsekonomi. Gryaab's soliditet kommer efter genomförd investering att bli obetydlig och bolagets ekonomiska stabilitet och handlingsberedskap mycket begränsad. Utan en tillfredställande ekonomisk stabilitet finns risk för ett ryckigt avgiftsuttag.

Mot denna bakgrund ser Gryaab ett behov av att, i samband med frågan om finansieringen av utbyggnaden av Nya Rya, skapa en långsiktig ekonomisk strategi som bygger på en tillfredsställande soliditet. Soliditet behövs för att ha handlingsberedskap mot oförutsedda händelser och därigenom möjliggöra finansiell stabilitet över tid. Gryaab bedömer att en soliditet på 10 % är tillräcklig för att ha handlingsberedskap mot oförutsedda händelser och samtidigt ge finansiell stabilitet över tid. Denna nivå kan i andra sammanhang te sig blygsam men bedöms tillräcklig utifrån det faktum att Gryaab är ett bolag som har laglig rätt att ta ut avgifter för att finansiera sin verksamhet. Gryaab ser inte heller utifrån sin övriga ekonomiska riskbedömning något behov av en högre soliditet. Gryaab bedömer också att en viss soliditet behövs för att skicka nödvändiga signaler till omvärlden i form av utländska såväl som inhemska entreprenörer och leverantörer vilka kan komma att vilja lämna anbud för genomförandet av Nya Rya.

Aktieägartillskott

Gryaab har övervägt för- och nackdelarna med att ordna den långsiktiga tillfredsställande soliditeten genom en nyemission eller via ett formlöst kapitaltillskott, och landat i att fördelarna med ett kapitaltillskott överväger. Till skillnad från en nyemission där kapitaltillskottet från ägarna redovisas över det bundna egna kapitalet, ger ett kapitaltillskott som tillförs det fria egna kapitalet delägarna tillgång till kapitalet. Dessa så kallade fria vinstmedel ger Gryaab större frihet att hantera eventuella tillfälliga förluster och kan därmed också bidra positivt till ett jämnare avgiftsuttag. Gryaab ser inte heller något behov av att öka aktiekapitalet ur ett soliditetsperspektiv då soliditeten påverkas i samma utsträckning oavsett om det egna kapitalet är bundet eller fritt. Ett kapitaltillskott via fritt eget kapital redovisas hos delägarkommunerna som en del av anskaffningsutgiften för aktierna i Gryaab. Ägarandelarna vid aktieägartillskott kommer därför vara oförändrade då man ger tillskott utifrån ägd andel. Kapitaltillskottets storlek beräknas utifrån att det ska ge Gryaab en soliditet efter genomförd investering uppgående till 10 %. För att möjliggöra detta krävs att varje delägarkommun gör ett, utifrån sin

ägarandel i bolaget kapitaltillskott motsvarande 10 % av investeringsvolymen. Resterande del, d.v.s. 90 % av investeringen kommer att finansieras genom lån. Förslaget säkerställer inte bara finansieringsbehovet för Nya Rya utan är också en strategi för att ge Gryaab en långsiktigt hållbar ekonomisk stabilitet efter kapacitetsutbyggnaden.

Aktieägartillskott per delägarkommun

Av tabellen nedan framgår storleken på respektive kommuns aktieägartillskott vid investeringsnivåerna 4 och 6 miljarder kr och vid soliditetsnivån 10 % efter genomförd investering. Investeringsnivåerna utgår ifrån de investeringsantaganden som görs i dagsläget. En exakt siffra på investeringen beräknas finnas färdig efter genomförandet av förprojekteringen år 2028.

Kommun	Ägarandel %	Investering 4 Mdkr 10 %	Investering 6 Mdkr 10 %
Ale	3,3	13,4 mkr	20,0 mkr
Bollebygd	1,1	4,5 mkr	6,7 mkr
Göteborg	70,6	282,5 mkr	423,8 mkr
Härryda	2,8	11,1 mkr	16,7 mkr
Kungälv	5,4	21,6 mkr	32,5 mkr
Lerum	4,7	18,9 mkr	28,4 mkr
Mölndal	7,8	31,3 mkr	46,9 mkr
Partille	4,2	16,7 mkr	25,0 mkr
Summa:	100	400 mkr	600 mkr

Upplåning genom Göteborgs stads koncernbank

Gryaab löser sedan ett flertal år tillbaka sin långfristiga kapitalförsörjning genom Göteborgs stads koncernbank. Gryaab ingår därmed i Göteborgs stads kommunkontosystem. För att delägda bolag som Gryaab ska få använda Göteborgs Stads koncernbank för finansiella tjänster ställer Göteborgs Stads riktlinje för finansverksamheten krav på att bolagets lånefinansiering sker fullt ut genom koncernbanken. Koncernbanken ansvarar för hela låneskuldens ränte- och finansieringsrisk. All upplåning och räntesäkring sker via koncernbanken. Reverser

vid utlåning har ersatts med en kontolösning där bolagen drar sitt lånebehov direkt på koncernkontot. Samtliga låntagare får därmed samma ränte- och kapitalbindning.

Då koncernbankens portfölj består av ett stort antal lån och derivat med varierande förfallotid ges en trögrörlighet i portföljen som skapar förutsägbarhet och trögrörliga räntor jämfört med om Gryaab hade haft enstaka lån med risk för stor exponering vid låneförfallen. Gryaab bedömer också att ett fortsatt deltagande i Göteborgs Stads koncernkontosystem ger följande fördelar:

- Stort urval av finansieringsmöjligheter.
- Väl utspridda förfall minskar sårbarheten.
- Stora back-up faciliteter (kreditlöften för kristider) ger trygghet.
- Behöver inte låna upp i förväg utan drar bara på krediten när behov finns.
- Rating innebär tillgång till internationella finansmarknader.
- Finansiering genom gröna obligationer.
- Möjlighet till finansiering genom EU Green Bonds i framtiden (Taxonomi).

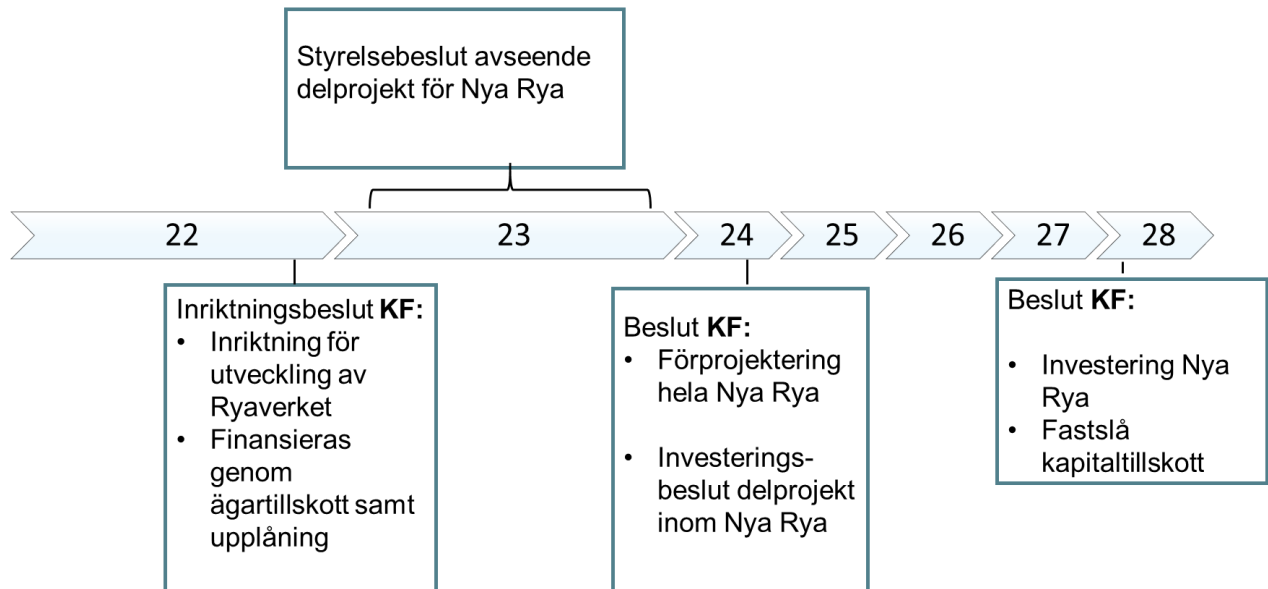
Gryaab har övervägt att sköta upplåningen genom en annan långivare men anser att fördelarna med att ha kvar hela upplåningen hos koncernbanken till Gryaabs största delägarkommun överväger. Gryaab avser dock att med regelbundenhet omvärldsbevaka andra finansieringskanaler och återrapportera till TED samt vid behov till ägarrådet.

Fortsatt tidplan och beslutsprocess för investering av kapacitetsutvecklingen

Då utredningen som ska leda till en kapacitetsutveckling precis påbörjats är det svårt att överskåda alla beslut som kommer aktualiseras. Nedan anges de beslut som Gryaab planerar till och med år 2028.

- 2022-Q4: Nu aktuellt ärende - Inriktningsbeslut gällande investering av kapacitetsutveckling (Beslut av principiell beskaffenhet)
- 2023-2024: Styrelsebeslut avseende delprojekt för Nya Rya inom ramen för inriktningen för kapacitetsutvecklingen av Ryaverket
- 2024-Q4: Beslut att inleda Förprojektering Nya Rya (Beslut av principiell beskaffenhet)
- 2024-Q4: Investeringsbeslut om Genomförande inkommande pumpstation (Beslut av principiell beskaffenhet)

- 2028-Q4: Investeringsbeslut om Genomförande av Nya Rya samt beslut om kapitaltillskott, (Beslut av principiell beskaffenhet)

Kommande beslut av principiell beskaffenhet

År 2024 planeras beslut om förprojektering Nya Rya och investeringsbeslut pumpstation IN vilka bedöms vara beslut av principiell beskaffenhet.

Investeringsbeslut Nya Rya och kapitaltillskott

Innan omfattningen av respektive delägarkommuns kapitaltillskott kan fastställas behöver förprojekteringen genomföras och i samband med den en investeringsbudget tas fram. Förprojekteringen beräknas vara färdig cirka 2028. Alla delägarkommuner behöver därefter fatta ett investeringsbeslut och ett beslut att fastslå respektive kommuns kapitaltillskott. Inbetalningen av kapitaltillskottet kommer därefter ske med utgångspunkt i projektets betalningsplan.

Bolagets bedömning

Genom ärendet står det klart att det finns ett behov av en kapacitetsutveckling av Ryaverket för att kunna möta ökade miljökrav och för att kunna ta emot vattnet från en växande befolkning i delägarkommunerna.

En kapacitetsökning bör dimensioneras efter de reningskrav som tillståndsgivaren nämner i nuvarande miljötillstånd då det är troligt att miljötillståndet efter 2036

kommer att ligga på dessa nivåer. Det är lämpligt att kapacitetsutvecklingen är färdigställd senast 2036 då Gryaab nuvarande miljötillstånd upphör gälla vid denna tidpunkt. Gryaab anser att alternativet att i en kommande miljötillståndprocess försöka påverka kommande reningskrav i en riktning som inte kräver en lika långtgående kapacitetsutveckling är kortsiktigt och innebär ett allt för stort risktagande. Gryaab bedömer även att inriktningen för antalet personer, som bygger på de flödesprognoser som delägarkommunerna gjort, är rimliga. För att uppnå de nivåer på reningskrav som förväntas räcker det inte anpassa processen i dagens reningsverk utan Ryaverket måste även byggas ut med nya anläggningsdelar på angränsande mark.

Programmet föreslås således utgå ifrån följande inriktningar:

- Gryaab ska öka kapaciteten på Ryaverket så att bolaget uppnår förväntade reningskrav i nuvarande miljötillstånd och kan ta emot vatten från cirka 1 300 000 anslutna personer.
- Kapacitetsutvecklingen uppnås genom att Ryaverket både byggs ut med nya anläggningsdelar på angränsade mark och att anpassa processen i dagens verk.
- Kapacitetsutvecklingen ska vara färdigställt 2036 i anslutning till att det nya miljötillståndet tas i anspråk.

Gryaab har i dagsläget en soliditet på cirka 9 %. Gryaab ser utifrån sin ekonomiska riskbedömning inget behov av en betydligt högre soliditet. Samtidigt behövs en viss soliditet för att ha handlingsberedskap mot oförutsedda händelser och därigenom möjliggöra finansiell stabilitet över tid. Efter färdigställandet av Nya Rya kommer de årliga kapitalkostnaderna öka med cirka 250 - 300 mkr och bolagets obeskattade reserver kommer att försvinna helt. För att undvika stora avvikelser i avgiftsuttaget och att ge Gryaab en långsiktigt hållbar ekonomisk stabilitet föreslås att finansieringen av Nya Rya utgörs av ett aktieägartillskott motsvarande 10 % av den totala investeringskostnaden beräknat utifrån kommunens ägarandel i bolaget och att den återstående finansieringen sker genom långfristig upplåning.

Gryaab har i dagsläget hela sin långfristiga kapitalförsörjning genom Göteborgs Stads koncernbank. Gryaab kan inte välja en annan långgivare till det kommande lånet för kapacitetsutvecklingen utan att byta långgivare för hela sin upplåning. Utifrån den

trygghet som ett deltagande i Göteborgs stads kommunkontosystem medför, ställer sig Gryaab positiv till att fortsätta lösa den långfristiga upplåningen på samma sätt.

Ärendet behandlar inriktningen och grunderna för finansieringen av ett framtida mycket betydande investeringsbeslut som också föreslås ske bland annat genom ett kapitaltillskott. Gryaab bedömer därför att ärendet är av principiell beskaffenhet. Ärendet hemställs därför i enlighet med Gryaabs ägardirektiv och kommunallagen (2017:725) till kommunfullmäktige i respektive delägarkommun för ställningstagande.